

Avskedet – En skrividé i fyra steg

Strategier för att skriva olika typer av texter - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 4-6

Syfte med att synliggöra dramaturgiska kurvan

Inspirera och ge eleverna förutsättningar att utveckla och träna på sitt (skriftliga) berättande.

Läraren reflekterar

Skriv vad du vill! En vanlig uppmaning som i många fall fungerar, men för ganska många elever innebär prestationsångest och handbroms. *Jag kommer inte på något, Jag har ingen fantasi, Jag kan inte!* Om proceduren upprepas några gånger är det stor risk att den cementeras: Jag kan inte skriva! Med ganska små medel kan läraren ge eleven förutsättningar att lyckas med sitt skrivande. De går ju faktiskt i skolan för att lära sig skriva, inte för att visa att de kan!

Metod – Använd litterära förebilder

Använd en bok som ni läser eller bearbetar som förebild. Synliggör dramaturgin och koka ned den till några centrala händelser. Sätt titlar på de utvalda scenerna, gärna med ett par eller enstaka ord. I en klass har vi precis lyssnat på radioteatern [Mördarens apa](#). Eleverna har samtalat och skrivit om alla häftiga äventyr, men även om vänskap, avsked, sorg, förlåtelse och återförening. Jag har skapat frågor till bilder ur boken som gestaltar de utvalda orden.

Strukturera, avgränsa och ge förslag

Jag ger eleverna ramar och förslag på hur en berättelse kan byggas upp. Strukturen i den dramaturgiska kurvan har samma ord som vi tidigare har samtalat och skrivit om. Eleverna kan själva fylla sina berättelser med ett eget innehåll. Det kan handla om två bästa kompisar, en mamma och dotter, två förälskade killar eller en farfar och äldsta barnbarnet.

			
DEL 1: KÄRLEK	DEL 2: AVSKED	DEL 3: ENSAM	DEL 4: MÖTET
Två personer är på en bestämd plats och tid.	Den ena lämnar utan att säga något.	En ensam person kvar med saknaden.	Ett år senare pratar de med varandra.
Gestalta deras kärlek och låt miljön spegla den positiva och varma känslan mellan personerna.	Kvarvarande person får ett sms, mail eller hittar en lapp där förklaringen till avskedet står.	Gestalta personens känslor (ilska, sorg) och använd miljön för att förstärka de negativa känslorna.	Skriv mötet (IRL, sms, eller telefonsamtal) i dialogform. Du avgör om de återförenas eller inte.

Elealexempel

Låt eleverna ta del av varandras texter, meningar och ord. Byt texter som de sitter. Högläs en mening ur varje text (de som vill). Låt de som vill publicera sina texter i klassrummet (läs mer här: [Elealexempel i en enkel produktion](#)). Nedan ett

exempel där en kille i årskurs 8 använt delar av strukturen ovan, en del inspiration från äventyrliga Mördarens apa och mycket eget! Skrivet under ca tre lektioner.

Polarna på puben

Marcus kom emot Erik från baren med två öl. Han log mot Erik, som log tillbaka. De hade inte setts på flera veckor, och skulle äntligen få prata ut. Marcus satte sig på den djupblå fåtöljen och suckade. Erik sträckte sig efter några jordnötter. Det stod en stor skål mitt på det lilla glasbordet. Det var sent på eftermiddagen och de hade stämt möte på den lilla puben i hörnet av Drottninggatan. De pratade om vad de hade varit med om under de senaste veckorna ifrån varandra, de hade varit bästa vänner i 23 år nu, och de hade aldrig gått så länge utan att de hade setts eller hörts. De hade mycket att prata om. Det pågick i flera timmar. De fick slut på öl flera gånger och köpte mer. De fyllde på jordnötter tre gånger. Nötterna var dränkta i chilipulver, men var av stort intresse för Marcus och Erik. Erik hade aldrig varit så exalterad över att få berätta något för någon någonsin. Och inte Marcus heller.

Plötsligt kom två poliser in och började visa ett papper och fråga saker för dem som satt i baren. Erik började bli väldigt nervös och såg sig om. Jag frågade om han mådde bra, men han svarade bara med "d-d-det är okej". Erik sa att han var tvungen att gå. Han reste sig upp och tog på sig sin jacka och lyfte upp luvan. Han gick förbi poliserna och ut. Där satt Marcus, helt stum av förvåning. Då såg han något, där Erik hade suttit. Där låg ett vitt brev. Han reste sig upp och tog brevet. Han öppnade det och inuti stod detta:

Hej Marcus, jag har velat berätta detta för dig ett tag nu. Men har inte vågat. Om du läser detta har polisen antagligen hittat mig. Jag har något att berätta. Jag har begått ett brott. Eller, jag råkadde begå ett brott. Jag var på en fest i en takvåning, och jag blev full, och när man är full kan man inte tänka. Det som hände var att jag och en annan hamnade i bråk. Och vi började slåss. Det slutade med att jag råkadde knuffa honom över kanten. Han överlevde inte. Och polisen är nu ute efter mig. Jag är rädd att vi inte kommer att träffas mer. Farväl min vän.

Han kollade upp och såg att poliserna nästan var vid mitt bord. Marcus stoppade snabbt ned brevet från Marcus. Poliserna såg som tur var inte det. När de väl var framme vid deras bord såg han på polisens foto. Det var Marcus på fotot. De frågade om han hade sett, träffat, eller pratat med denna man. Han sa nej, det hade han inte. Poliserna kollade på varandra, och sedan ryckte de på axlarna och sa hej. Sedan gick de.

När poliserna hade gått bestämde han sig för att gå han med. Marcus tog på sig sin jacka och gick ut ur puben. När han väl hade kommit hem brast han ut i gråt. När han väl hade slutat gråta, ryckte han upp sig. Han tänkte för sig själv en stund varför Erik inte berättade om detta tidigare. Han hade kunnat hjälpa honom. Men han var väl rädd att någon skulle få reda på hans hemlighet. Plötsligt kände Marcus sig väldigt ensam. Han hade ingen att vända sig till. Och värre, hans bästa vän var jagad av polisen. Han visste inte vad han skulle göra. Skulle han berätta för polisen vart Erik fanns, skulle han berätta för någon alls? Han satt och tänkte hela natten tills han somnade tidigt på morgonen. Han vaknade av att det knackade på dörren. Han gick yrvaket fram till dörren och öppnade. Där stod en polis. Han höll fram ett papper och frågade om Marcus hade sett mannen på pappret. Det var Erik. Marcus svarade nej. För han ville inte sätta dit sin bästa vän. Han stängde dörren och gick in i badrummet, där han satte sig och tänkte på sin bästa vän och vad de hade gått igenom tillsammans. Han började gråta lite. Han torkade bort sina tårar och gick ut i köket. Han öppnade sin laptop och började kolla upp vad straffet för mord var. Sedan tänkte han efter. Erik menade inte att knuffa mannen över kanten. Han funderade om han skulle kunna leta rätt på vart Erik fanns, och sedan hjälpa honom att bli rentvådd. Men om det inte fungerade skulle båda två hamna i fängelse. Marcus hade inte fått tillräckligt med sömn den natten. Så han gick in i sovrummet och slängde sig på sängen och somnade direkt.

Ett år senare...

En buss körde förbi utanför det lilla caféet vid Storgatan. Marcus drack en klunk av sitt kaffe och slog upp sin nyinköpta tidning. Det doftade av nybryggt kaffe och bröd. Det hade gått ett helt år sedan den där kvällen, när Erik och han hade träffats. Marcus hade inte riktigt tänkt särskilt mycket på den dagen efter att Erik bara hade gått. Men han förstod varför. Han ville inte bli tagen av polisen framför sin bästa vän. Plötsligt hörde han någon ropa: Marcus! Han såg sig om efter personen som hade ropat hans namn. Då såg han honom, det var han, det var Erik!

Erik! ropade han och reste sig upp. H-hur? stammade Marcus. Ja, svarade Erik, jag förklarade för poliserna hur det allt hände, och de sa att mitt straff skulle bli förkortat eftersom att jag erkände. Och eftersom att mannen som dog inte blev dödad med mening, blev jag inte åtalad för mord. Utan dråp. Det är ett mildare straff. Sen skötte jag mig väldigt i fängelse, så jag blev släppt tidigare. Marcus bara stod där, och visste inte vad han skulle göra. Men till slut sa han: Kom och sätt dig! Jag bjuder!

LGR 11 Förmåga

Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.

Centralt innehåll

- **Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag.**
- Språkets struktur med meningsbyggnad, huvudsatser, bisatser, stavningsregler, skiljetecken, ords böjningsformer och ordklasser. Textuppbyggnad med hjälp av sambandsord.

Kunskapskrav (kopplingar till åk 6)

Eleven kan skriva olika slags texter med **tydligt** innehåll och **väl** fungerande struktur samt **god** språklig variation. I texterna använder eleven grundläggande regler för stavning, skiljetecken och språkriktighet med **god** säkerhet. De berättande texter eleven skriver innehåller **välutvecklade** gestaltande beskrivningar och **välutvecklade** handling.